

Liliane Giraudon

Srstí

INSTITUT
FRANÇAIS
PRAGUE

Cet ouvrage a bénéficié du soutien des Programmes d'aide à la publication de l'Institut français.

Tato kniha vychází za pomoci programu na podporu publikační činnosti Francouzského institutu.

Fur © P.O.L Editeur, 1992

© Rubato, 2017

Translation © Sára Vybíralová, 2017

ISBN 978-80-87705-52-0

Postranní život

Není to tady zvykem. Někdy to však můžeme udělat. Můžeme to udělat za podmínky, že se to odehraje v přítmi. Nebo za dveřmi. Že po tom nezůstane žádná stopa.

Šero bylo vždy lepší než plné světlo. Jediné polaskání někdy stačí k obnovení rovnováhy v těle vykonavatele. Jen jedno je nezbytné: barva jeho očí; musejí být tmavé. Tmavé oči jsou méně zranitelné než světlé. Snáze tak snesou podívanou, jež jim je uložena. Neboť čin musí být vykonán s očima široce otevřenýma. To je jedna z hlavních podmínek jeho uskutečnění.

Pokud vím, žádný jiný způsob neexistuje. Kořist může stejně dobře držet vertikálně jako ležet na zádech, široce rozevřená. To podstatné spočívá pouze ve skutečnosti, že zůstane otevřená. Svolná až do samého konce.

I stín může posloužit jako kořist.

Někdo by si mohl představovat, že v některých případech je věc pohodlnější; to je však omyl.

Právě tak se přihodí nejvíce nehod. Domníváme se, že je jazyk podmaněn, neboť jsme jej vycvičili. Kdepak. I přes roky solidních a postupných příprav se stává, že se čelisti na poslední chvíli obrátí proti vykonavatelům. V takovém případě jen málokdy cvaknou naprázdno. Co z toho vyplývá, je bolestivé.

Naštěstí klan předem počítal s přítomností čistících vozíků. Jsou celkem tři, a díky svému vybavení dokážou zasáhnout přímo v okamžiku nehody. Doprovází je drtička, rozměry nepřesahující naši nejmenší spalovací pec. Ještě vlhák těla procházejí procesem zpracování textu. Později budou jejich zbytky uloženy ve svazcích. Teoreticky dostupných k nahlédnutí.

Přístup k postrannímu životu se tak může otevřít.

LEKCE

Kdosi jí nabídl sklenici a ona odmítla. Odmítala pít alkohol na veřejnosti. Nekouřila. Jedině trávu, sama, v noci, a jak jsem se později dozvěděl, výhradně tu, kterou pěstovala v zimní zahradě mezi kaktusy.

Všiml jsem si, že se nutila mluvit útržkovitě a jen proto, aby vyhověla konvencím. Zdálo se, že její hlas nepatří k jejímu tělu, jako by vycházel mírně odjinud. Proti své vůli jsem musel myslet na film s posunutou zvukovou stopou a dabingem nahraným ve spěchu. To ještě umocňovalo dojem, který na mě dělala. Mluvila jasnou a přesnou angličtinou s tlumenými er. Nikdy jsem se nedozvěděl pravdu o jejím původu. Ráda se procházela sama. I to jsem se měl dozvědět později.

Podle toho, co se říkalo, vášnivě milovala kotníkové boty a koně. Vůně, jež ji obklopovala, mi připomínala kafr, a tento objev, vedoucí k naprosté destabilizaci mých smyslů, ve mně vyvolal touhu.

A přece jsem právě toto na ženách nesnášel: tuto pach-

vou clonu, jejíž neomalenost mi už od dětství připadala hluchá a viditelná jako brnění. Uchýlení se k této metodě nejenže bylo vzdáno čemukoli erotickému, ale navíc prozrazovalo neurčitou potřebu zastřít jakési tajné pochybení. Podle mě to jen zesilovalo nechutné výpary ženského těla, podléhajícího, stejně jako příliv, oběhu měsíce. Zdržoval jsem se dostatečně dlouho na divokých plážích, jež lemovaly část ostrova, abych o tom něco věděl. Onen nasládlý pach masa leklých ryb – to se všechny ženy snaží skrýt.

Její smích, přespříliš vzácný, jiskřil. Velmi rychle jsem zatoužil po jediném: přiblížit se k ní. Přiblížit se k ní, ne proto, abych se jí zmocnil, abych ji dostal (jak to nazývali mí přátelé), přiblížit se k ní proto, abych pronikl až k její syrové nahotě, bez líčidel a parfémů.

Od prvního dne jsem byl posedlý jedinou myšlenkou. Že mi dovolí natáhnout se vedle ní, ve stavu takové slasti, že by penetrace, místo aby představovala nevyhnutelné vyústění, byla jako zázrakem odsunuta a s tou největší samozřejmostí považována za nadbytečnou. Řekněme to na rovinu: od této ženy jsem už od první minuty chtěl jedině. Něco, po čem by mě žádná jiná nedonutila zatoužit: pomalu jí roztáhnout hýždě a položit jí otevřená ústa na olověnou řiť.

Když jsem ji doprovázel, vyprávěla mi o vlčích. Nevěděl jsem pořádně, co se mi prostřednictvím tohoto zvířete snaží sdělit.

Mám pocit, že se to týkalo vůní a květin. Snad se jednalo o překvapivou evokaci obrázku, který toho dne objevila a který znázorňoval květinu, k níž čichají vlci. Pokud ovšem nešlo o prachobyčejné hledíky, jež na terase, kudy jsme prošli, a po celou cestu pokrývaly skalky a jimž se lidově říkalo „vlčí tlamy“.

Takhle začíná můj příběh. Vzala si do hlavy, že mě naučí žít. Takhle, jak to říkám, to zní podivně. Pro ni to však znamenalo dokázat za jakýchkoli okolností vše rázem přerušit. Vztah, dopis, rozhovor. Gesto, někdy velmi prosté, jako otevírání dveří. Začínala a náhle přestávala. Třeba krémový dezert, který měla ráda, s příchutí moka, a který jednoho večera odstrčila skoro netknutý. Poskytla mi dokonalou lekci. Anebo jindy to byly zase její oči, jež si přímo uprostřed pohybu přestala obtahovat černou linkou a jež pak s nedokončeným líčením nabyly naprosto neproniknutelné krásy.

To, o co se každý obvykle snažil, ona s vypětím všech sil nedělala, silně pohrdajíc tím, co nazývala *lajdáctvím* a co obvyčejné lidi nutilo dokončovat sebemenší čin, jako by se tím snad v jejich životech něco měnilo, jako by to oddalovalo smrt, rozšiřovalo křivku života.

Teorie, již razila, zněla následovně: každá bytost se jednoho dne musí setkat se svým *destroyerem*. Veškerou silou, veškerou živou energií své mysli se musíme udržovat ve stavu

permanentní ostražitosti, abychom jej, až přijde čas, dokázali rozpoznat a okamžitě se od něj vzdálit. Existuje nicméně znamení, jež *destroyera* odhalí. Znamení jednoznačné a překypující významem: žravost. Ukazuje se, že *destroyer* je vámi nenasytný. Odtud ta kůže, již vám zarostou oči, a pochmurné řetězení událostí, jež následuje; sled dějů, které se na vás sesypou, aby vás postrčily z kategorie bytostí bez osudu do kategorie těch, jež byly lapeny svým *destroyerem*.

Vyslovovala to anglické slovo se skutečnou obavou, jeho takřka homografní francouzská verze jí připadala neodpovídající, hloupě námořnická a vojenská. Celá její existence spočívala dnem i nocí v bedlivé ostražitosti před tímto hypotetickým setkáním, jemuž se za každou cenu bylo třeba vyhnout. Odtud ono neustálé, takřka spirituální procvičování nezbytného a opakovaného přerušování. Bylo nutné lámat, aby se člověk mohl spolehnout, že sám nebude zlomen.

Ponechal jsem si několik exemplářů rozmazané fotografie z její zimní zahrady, pořízené během jednoho z oněch sezení, na něž mě pozvala. Je na ní zachycena, po straně, oblečená do velmi vypasovaného redingotu a s nasazeným monoklem, k nepoznání.

Tuto fotografii, odpočívající v zásuvce mého psacího stolu vedle měděné buzoly, nikdy neotisknu. Nevěřím na metody rekonstrukce. Dnes o tomto příběhu mohu říct jen

to, že poznamenal vše, co mělo následovat. Můj život, to, co z něj zbývá.

Uplynulo půl století. Stále si uchovávám vzpomínku na ono setkání. Ještě dnes lituji, že mi nikdy nevydala to bronzové oko – mým očím ani mým ústům.

Jedné noci beze slůvka vysvětlení opustila bungalov, jež obývala, na druhé straně ostrova.

Nezapomněl jsem na její lekci. Nebo jsem se z ní spíš nikdy nevzpamatoval: všechny mé příběhy vždy končí náhle.

ŠPEHÝRKA

Stál a ve světle onoho dopoledne bedlivě pozoroval předměty vystavené ve vitrínách. Co viděl, jej omračovalo.

Znovu, s jakousi až nábožnou obavou, se oddával pozorování, při němž se záhadnost pozorované věci ještě vyhrotí, místo aby se vyčerpala. Takto mu před očima mýjely, ve zpomaleném záběru, který sám režíroval, vnější pohlavní ústrojí kajmana, děloha mladého Aepycamela, houbovitá hmota bizoního pyje, prostata paovce hřivnaté...

Opět mohl zkonstatovat, že vnější pohlavní orgány jsou u lemura tmavého vyvinutější než u makaka a že mozek vykastrovaného vlka je objemnější než mozek vlka divokého. Na závěr, v jiné místnosti, srdce vorvaně, jež se mu toho dne jevilo tmavé a rudě protkané žilami. Představil si je vyschlé a zachvácené plameny.

Potkal ji před sbírkou jazyků. Z pouhého pohledu, který na něj vrhla, pochopil, že ho chce. Pomyšlení na rychlovku před vysokou vitrínou, v níž byly tyto sklenice vystaveny, mu přivedilo okamžitou erekci. V jejích očích vyčetl u žen

neobvyklou kombinaci: poddajnost nerozlučitelně spjatou s čistou vůlí. Právě tento žlutý svit, vyzařující v letmých odlescích, který jako by se jí sem tam zachvěl v hloubi očních důlků, jej přiměl k rozhodnutí.

Když se s ní dal do řeči, všiml si, že pomalu svírá ruce, jejichž krátké prsty se mu protivily.

Prsa nebyla moc vidět a nelíbily se mu její hýždě, příliš ploché, ani obrys pánve pod plisovanou sukni, jejíž zelenavé odstíny se opakovaly v ponurých záhybech. Ale hlas byl krásný. Svěrázný. *Kultivovaný* hlas, jak se říká. Právě to rozhodlo: hudebnost hlasu a ten přísvit v očích, postřehnutý během vteřiny, když naklonila hlavu.

Nyní seděl vedle ní v autě, jež zmatečně řídila. Hotel zamítla a vezla jej k sobě.

Přejížděli mosty. Vyhrnul jí sukni, aby ji hladil po stehnech, jež se mu zdála poněkud hubená. Tam o něco výš však byla kůže jemná a dívka, už teď, vlhká. Nutil se k nejvyšší možné necitelnosti, upíraje zrak na stromy a jejich větvoví, lemující vysokou třídu, jež polykala jejich vůz.

Říkal jí v duchu „dívka“, protože se nechtěla představit. Při bližším pohledu šlo poznat, že už není nejmladší; měla v sobě něco *staropanenského*, jakousi kůži, která občas naroste některým ženám, i když jsou třeba vdané nebo i několikrát obtěžkané. Ne, s vdavky to nic společného nemělo. U těchhle žen, aniž by se tomu mohly ubránit, vyostřovala

postupně trpkost let, jež na ně dosedala, drobnosti a mánie přežívajícího, dočista znetvořeného dětství. Podobaly se špatně naroubovanému ovoci: nikdy nemohly dosáhnout oné poněkud měkké a vzácně vonné sladkosti, jíž z nedostatku lepšího označení říkáme zralé ženství. Zplozeny v polospánku zřídkavým semenem znaveného a stárnoucího milence si po celou dobu své často chaotické existence nesly v žilách spořivost i beznaděj, jež se tak úzce snoubily v prvních chvílích jejich početí.

Už by málem v bludišti svého snění zašel ještě dál, když tu mu poněkud surově odstrčila ruku, kterou zapomněl mezi jejími stehny.

Jak žila? Položil jí tu otázku, což bylo jistě nepatřičné, neboť ji pak slyšel prohlásit, hlasem, jehož odhodlání jej překvapilo, že nacházejí-li se v tuto chvíli na témže místě, je to za jasně stanoveným účelem, k jehož naplnění není třeba sebemenšího vysvětlování. Tehdy si všiml, že se právě usazuje v nové krajině, podivuhodně kontrastující s tou, jež rámovala první minuty jejich setkání. Zatímco mluvila, pozoroval její ústa a všiml si, že zuby v nich má malé a tak pravidelné, že vypadají opilované. Právě tento detail jej upoutal tak silně, že mu nepochybně znemožnil přesně pochopit smysl věty, jejíž synkopický rytmus nádherně prodlužovala překvapivá ozvěna útoku. V tu chvíli mu z ní utkvěla jen surovost jednoho členu, použitého jako sloveso a nikoli podstatné jmé-

no – zda se jednalo o slovo „píchat“, to nedokázal s určitostí rozhodnout –, byl si však jist, že tento pojem dávala vášnivě do protikladu s tím, co označovala jako výhradně mužskou vlastnost, tedy se „strukturovaným jazykem“.

Kontrast koitu a jazyka, odhalující nestoudný zdroj druhého z obou, jej znepokojil, neboť žádná četba a žádný z rozhovorů posledních měsíců, jakkoli početné byly, mu neposkytly paradox takové svěžesti. Zaučinkovalo to na něj jako oranžáda a začal se usmívat, s novou rozkoší, jakou nejspíš během svých početných a různorodých loveckých výprav ještě nikdy nepocítil.

Vůz vjel do dvora, kde stál bungalov.

Jízda směrem k jižnímu předměstí je přiblížila mořskému břehu. Kvůli nedalekému seřaďovacímu nádraží byli racci neklidnější než v centru. Vzpomněl si, jak jako malý chodíval s bratrem na ryby. V tu chvíli se mu vybavil jeden obraz, vynořivší se sice ze skutečně prožité minulosti, ale nyní naprosto obscénní: hemžící se hromada červů, vhozených na dno kýblu.

Bungalov byl postavený z tmavého dřeva, kontrastujícího s kvalitou stromů ve zpustlé zahradě. Před jedním z francouzských oken v místnosti, již nazývala svou ložnicí, se rozprostírala velká terasa. Mořští ptáci, obrovští racci s černýma nohama a racci chechtaví, si zde zvykli sedávat, protože tu

pro ně nachystala jakási krmítka, do nichž jim denně házela ryby, jež jí dával spřátelený rybář.

Vysvětlila mu, že to jsou takzvané *ocucané ryby*, tedy ty, jež byly napadeny jinými a které rybáři, když je vyloví ze dna sítí, kvůli jejich okousanému vzhledu nemohou prodat.

Vnitřek domu byl plný lastur, rozvěšených sítí, vysušených hvězdic, jež si díky jakémusi neznámému postupu uchovaly svou nafialovělou kůži. Na první pohled vypadaly stejně živoucí a tělesné jako ve chvíli, kdy je kdosi vytrhl jejich živlu. Avšak to, co jej ohromilo nejvíc, bylo neuvěřitelné množství panenek a plyšových zvířátek, jež pokrývaly postel, rohy místnosti a celé schodiště. Zasmál se, aby zamaskoval znepokojení, a podotkl, že sama rozhodně nespává.

Chtěla mu pak ukázat „dětský pokoj“, za dveřmi, kterých si předtím nevšiml. Skutečně tam byl miniaturní, plně vybavený dětský pokojíček, maniakálně dokonalý. Děti (hadrové panenky, plyšová psi a kočky všech velikostí a barev) tu spaly se skelným, upřeným pohledem, v pozicích, jež v žádném případě nebyly výsledkem náhody, nýbrž opravdové scénografie.

Nabídla mu mléko. Teď už to ale chtěl mít rychle za sebou a začal ji svlékat. Měla velice bílou kůži, jakoby poprášenu mastkem. Chtěla přivřít okenice, aby ztlumila světlo, a poprvé na něj upřela oči plné chťiče.

Ležel na zádech napříč přes postel. To ona byla naho-

ře a osedlala si ho s obratností a autoritou, jakou doposud u žádné ženy nezažil. Poprvé v životě se mu zdálo, že jeho úd nepatří jemu, ale že je těsně obepnutý jakýmsi pružným a jemným pouzdrém a pouze se oddává pohybům, řízeným činností svalů.

Roztáhla mu ruce do kříže a přes obličej přehodila nějaké prádlo. Aníž věděl proč, pomyslel si: „Je to tak, nikdy, nikdy, nikdy jsem se nemodlil.“ A právě v tom okamžiku ho přepadl pocit, že nejsou sami.

Cosí za stěnou se pohnulo. Navoněné prádlo tu bylo jen proto, aby zakrylo jiný pach, vzdáleně připomínající pach šelmy, který, jak by přísahal, zaplavil místnost o několik vteřin dříve.

Bleskově se vztyčil a uchopil rukama černou kšticí, aby za ni zatáhl. Vlasy se oddělily od dívčiny lebky a osvobodily na krátko ostríhané plavé kudrny. Rozesmála se a snažila se mu paruku nacpat do úst. Jal se žvýkat lesklé černé prameny a pohrával si přitom s jejími ňadry, jež se k němu vzpínala a jež by si nyní přál objemná a těžká, podobná ňadrům jisté sochy, která v jeho vzpomínkách pomalu pohybovala zdviženými pažemi. Chtěla jeho semeno, pokoušel se je však zadržet a prohlásil, že nechce ta spodní ústa, ale ta druhá. Ta se zuby.

Odmítala ustoupit a pomocí obratných pohybů pánve se jej pokoušela porazit. Vytrval však, a když soustředil síly, podařilo se mu ji převrátit a dostat pod sebe. Zašátral po

kousku prádla a poté, co nyní zakryl obličej jí, se ze všech sil snažil přivést ji ještě jednou k vrcholu. Zatímco křičela, přidržoval rukama navoněnou látku a současně s chladnou zběsilostí zkoumal dřevěnou příčku, již měl před obličejem. A tam, mezi spoustou rybářských sítí a hvězdic, najednou jasně rozpoznal škvíru, v níž zářilo oko. Hrozivé, žluté oko lemované rudou, jaké nemohlo patřit žádné lidské bytosti. Zvíře. Mohlo to být jedině zvíře. Ve chvíli, kdy se jejich pohledy setkaly, vyvrcholil a skácel se na dívku, neschopný dál se ovládat. Stehna, vlasy, tahle žena není žena. Není. Pociťil závrať, jako by donekonečna padal nějakým vlhkým střevem a nakonec se zhroutil v jakémsi teplém chlívku. Stehna. Vlasy.

Nepochybně ztratil vědomí.

Když přišel k sobě, natažený na zádech a nyní sám v místnosti (zvuková kulisa se proměnila hlukem koupele, již někdo kdesi blízko napouštěl), naklonil se k příčce, aby v ní našel špehýrku, pomáhaje si rukama, jež nahmatávaly, jako to dělají slepci, nedokonalosti dřeva.

Našel ji velmi rychle. Ano, v obrysu o něco tmavšího suku se dala rozeznat nenápadná stopa drobounké škvíry, přesně tam, kde viděl lesknoucí se oko. Když si vybavil pohled, jež si vyměnil s neznámým, cítil, jak se mu sevřelo srdce.

Nezdálo se mu, že by zahlédl hněv, nýbrž nesnesitelné utrpení, utrpení někoho, před jehož očima se odehrává výjev,

jež nelze přetřpět, jako by ho tam uvázali, k okénku pekelné kabiny, v níž se odehrává film o jeho vlastním neštěstí.

V tu chvíli se mu vrátila vzpomínka na tupý úder, který otrásl příčkou ve chvíli, kdy ztratil vědomí. Tupý úder a zápach podestýlky, který, jak si teď ověřil, mezitím úplně zmizel, tak dokonale, že sám začal pochybovat o tom, co onoho zimního dne v této neznámé místnosti prožil.

Zapálil si cigaretu, kterou našel v pouzdře z rohoviny na stolku poblíž postele. Tabák mu poskytl pocit pohody.

Podlaha, pokrytá lososově růžovým kobercem, byla posetá zvířaty. Plyšová zvířátka, která popadala z postele, ležela na hromadě a jejich teplé odstíny kontrastovaly s křiklavějšími barvami hadrových panenek, jejichž vykloubené údy se proplétaly s vlasy z nastříhané vlny. Jeho pohled dospěl k jeho vlastním bosým nohám a svezl se až ke kotníkům. Málem vykřikl: celou kůži měl pokrytou šupinami. Pokusil se uklidnit zběsilý tlukot srdce.

Byl to pouhý světelný odraz lampy z vyčíněné rybí kůže, kterou dívka právě rozsvítla. Hodila mu oblečení a oznámila, že taxi tu bude za několik minut.

Liliane Giraudon

Srstí

Z francouzského originálu *Fur* vydaného nakladatelstvím

Gallimard v Paříži roku 2013 přeložila Sára Vybíralová

Odpovědný redaktor Jiří Kettner

Obálka a grafická úprava OFICINA

Sazba JT

Vydalo nakladatelství RUBATO v Praze roku 2017

Vytiskla TISKÁRNA PROTISK, s. r. o., České Budějovice

První vydání

ISBN 978-80-87705-52-0

RUBATO

Sarajevská 8, 120 00 Praha 2

www.rubato.cz

studio@rubato.cz